

ULGURJI ISTE'MOLCHILAR UCHUN ELEKTR TA'MINOTI SHARTNOMASI

2022 yil "21" 01

8001 - son

YUNUSOBOD
TETK nomi

"Toshkent shahar elektr tarmoqlari "AJ ning 2022 yil "16" Dekabrida ro'yxatdan o'tkazilgan 42 SHU-1-12/4532 - son bosh ishonchnoma asosida faoliyat yurituvchi YUNUSOBOD TETK rahbari Vafaev S.N.
(tuman elektr ta'minoti korxonasi nomi) F.I.O

(keyingi o'rinlarda "Ta'minotchi korxonaga" deb ataladi) bir tomondan hamda

Yenob asosida faoliyat yurituvchi Yunusobod Elektr Ta'minoti Korxonasi (iste'molchining nomi) Muhammadaliyev rahbari H.A. G'iyosov (keyingi o'rinlarda "Iste'molchi" deb ataladi),
(iste'molchi rahbarining F.I.O.)

ikkinchi tomondan mazkur shartnomani quyidagilar to'g'risida tuzdilar:

I. SHARTNOMA PREDMETI

1. Ushbu elektr energiyasi ta'minoti shartnomasiga (keyingi o'rinlarda - **Shartnoma** deb ataladi) muvofiq, "Ta'minotchi korxonaga" "Iste'molchi"ga elektr energiyasini ulangan tarmoq orqali yetkazib berish va "Iste'molchi" iste'mol qilingan energiya uchun o'z vaqtida haq to'lash majburiyatini oladi.

II. YETKAZIB BERILGAN ELEKTR ENERGIYANI XISOBGA OLISH

2.1. Elektr energiya iste'molining yillik shartnomaviy hajmi:

Aktiv 23333 kVt*s. reaktiv 450 kVar*s.

2.2. Yetkazib beriladigan energiyaning shartnoma tuzilgan kunidagi umumiy narxi 10499980,5 so'mni, tarif bo'yicha tashkil etadi.
tarif turi: tabaqalashtirilgan, bir stavkali yoki axoliga tenglashtirilgan, (keraklisi yozilsin)

2.3. "Iste'molchi"ga yetkazib beriladigan elektr energiyasining oylar kesimidagi yillik xajmi ushbu shartnomaga 1-ilovada keltirilgan.

Yetkazib beruvchi tomonidan xizmatlarni to'liq hajmda ko'rsatish uchun elektr ta'minotida tanqislik yuzaga kelgan taqdirda, Vazirlar Mahkamasining 2008 yil 24 dekabrda 277-son qarorida qayd etilgan, strategik va ijtimoiy ahamiyatga ega iste'molchilarga zarur bo'lgan elektr energiyasining minimal hajmini, shu jumladan choraklar va oylar bo'yicha iste'molchi bilan belgilangan tartibda oldindan kelishilgan holda yetkazib berilishini ta'minlashi shart (7-ilova).

2.4. "Iste'molchi" tomonidan iste'mol qilingan elektr energiyasining haq to'lanishi lozim bo'lgan hajmi ushbu shartnomaga 2-ilovada nazarda tutilgan xisobga olish priborlarining ko'rsatkichlari asosida, hisobga olish priborlari ulangan tok va kuchlanish transformatorlarining transformasiya koeffitsiyentlari inobatga olingan holda aniqlanadi.

2.5. Iste'molchilarning (maishiy iste'molchilar va tadbirkorlik subyektlaridan tashqari) elektr energiyasini xisobga olish uskunalarini, shuningdek elektr energiyasini hisobga olishning boshqa vositalari iste'molchining mablag'lari xisobiga sotib olinadi, davlat qiyoslovidan o'tkaziladi, hududiy elektr tarmoqlari korxonalarini tomonidan bepul o'rnatiladi, plombalanadi va ro'yxatdan o'tkaziladi.

Tadbirkorlik subyektlaridagi elektr energiyasini hisobga olish elektron asboblari sotib olish, o'rnatish, ro'yxatga olish, davriy davlat qiyoslovidan o'tkazish va plombalash, shuningdek, mavjud (jumladan, induksion) hisobga olish asboblari ilk marotaba (birinchi marotaba) hududiy elektr tarmoqlari korxonasi mablag'lari hisobidan almashtiriladi.

Hisobga olish iste'molchining aybi bilan buzilgan taqdirda (tok va kuchlanishni o'lchash transformatorlarining ishdan chiqishi, shuningdek, ikkilamchi kommutasiya, hisobga olish asboblarning shikastlanishi va ularning yo'qolishi) hisobga olish nazorat qilish asboblari va ularga tegishli asbob-uskunalarni almashtirish, ta'mirlash, davlat qiyoslovidan o'tkazish va o'rnatish iste'molchi tomonidan ular qiymati va ko'rsatilgan xizmatlar uchun haq to'langan holda, hududiy elektr tarmoqlari korxonasi tomonidan amalga oshiriladi.

III. HISOB-KITOB QILISH TARTIBI

3.1. Elektr energiyasi uchun hisob-kitoblar bir stavkali, tabaqalashtirilgan yoki aholiga tenglashtirilgan tariflar asosida amalga oshiriladi.

3.2. Ulangan quvvati 750 kVA va undan ortiq bo'lgan "Iste'molchi" (byudjet tashkilotlari, suv ta'minoti tashkilotlari, fermer xo'jaliklari va suv iste'molchilari uyushmalarining nasos stansiyalari, shuningdek Davlat byudjetidan moliyalashtiriladigan nasos stansiyalari bundan mustasno) elektr energiyasi uchun hisob-kitoblarni tabaqalashtirilgan tarif bo'yicha amalga oshiradi.

Iste'mol qilingan energiya uchun tabaqalashtirilgan tarif bo'yicha hisob-kitoblar:

yarim tig'iz davr – sutkaning yorug' vaqtida (soat 9⁰⁰ dan 17⁰⁰ gacha) – belgilangan tarif bo'yicha,

tig'iz davr – eng katta yuklamali soatlarda (yagona elektr energetika tizimining eng katta yuklamali soatlari: ertalabki eng katta miqdor soat 6⁰⁰ dan 9⁰⁰ gacha, kechki eng katta miqdor soat 17⁰⁰ dan 22⁰⁰ gacha) belgilangan tarifga nisbatan 1,5 baravar miqdorda o'suvchi koeffitsiyentni qo'llash orqali;

tungi davr – sutkaning qorong'i vaqtida (eng kam yuklamali soatlarida: 22⁰⁰ dan 24⁰⁰ gacha va 00⁰⁰ dan 6⁰⁰ gacha) – belgilangan tarifga nisbatan 1,5 baravar kamayuvchi koeffitsiyentni qo'llash orqali amalga oshiriladi.

Belgilangan tarif II-tarif guruhi bir stavkali iste'molchilarga qo'llaniladigan tarifga to'g'ri keladi.

Tabaqalashtirilgan tarif qo'llanilmaydigan iste'molchiga nisbatan energiya uchun hisob-kitoblarda bir stavkali tarif qo'llaniladi.

Reaktiv energiya kompensatsiyasi uchun chegirmalar (ustamalar) reaktiv energiyani hisobga olish priborlarining ko'rsatkichlari asosida aniqlanadi hamda tegishli ravishda iste'mol qilingan (hosil qilgan) reaktiv energiyaning 1 kVar.soat uchun to'lov tarzida undiriladi.

Reaktiv energiyaning shartnomaviy miqdori reaktiv energiyaning iqtisodiy qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Reaktiv energiyaning har bir hisobot davri uchun iqtisodiy qiymati, shartnomada ko'rsatilgan va o'rnatilgan tartibda aniqlanadigan quvvat koeffitsiyentining optimal miqdori hisobga olinib, ushbu davr uchun aktiv energiyaning shartnomadagi miqdoridan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Ulangan quvvatidan qat'iy nazar, kripto-aktiv va mayning sohasida faoliyatni amalga oshiruvchi iste'molchilar (turli kriptovalyutalarda yangi birliklar va komissiya yig'implari formatida mukofot olish imkonini beradigan taqsimlash platformasini ta'minlash va yangi blok yaratish bo'yicha faoliyat) foydalangan elektr energiyasi uchun to'lovlarni tegishli tarif guruhiga asosan belgilangan tarifga nisbatan 3 barobar o'suvchi koeffitsiyentga muvofiq to'laydi.

3.3. Bir necha tarif guruhlariga mansub iste'molchi bilan hisob-kitoblar, har bir tarif guruhiga alohida o'rnatilgan hisobga olish priborlari ko'rsatkichlari bo'yicha amalga oshiriladi.

3.4. "Ta'minotchi korxonasi" iste'molchi (yoki uning vakili) bilan birgalikda iste'mol qilingan elektr energiyasining amaldagi miqdorini aniqlash uchun ulardagi elektr energiyasini hisobga olish asboblari ko'rsatkichlarini har oyda yozib olishi va zarur bo'lganda elektr energiyasini hisobga olish asboblarini ulash sxemasini tekshirib ko'rishi vakolatiga ega.

"Iste'molchi" hisob-kitob davri tugagandan so'ng Elektr ta'minoti korxonasi vakolatli vakili bilan birgalikda (mavjud vaziyatdan kelib chiqqan zarurat bo'lganda holda) yoki uning ishtirokisiz hisobga olish priborlarining ko'rsatkichlarini har oyda yozib oladi va ushbu shartnomaning 5-ilovasiga muvofiq shaklda energiya sarfi bo'yicha hisobot tuzadi va ushbu hisobotni "Ta'minotchi korxonasi"ga belgilangan shakl bo'yicha o'z qo'li bilan, faksimil, elektron yoki pochta aloqasi orqali har oyning "05" sanasigacha taqdim etadi. Elektr energiyasi sarfi to'g'risidagi taqdim etilgan hisobot yuridik shaxslar hamda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi jismoniy shaxslar uchun iste'mol qilingan elektr energiyasining amaldagi hajmini aniqlash uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Bunda, to'lovlarni tabaqalashtirilgan tarifda amalga oshiradigan "Iste'molchi"lar bo'yicha elektr energiya sarfi bo'yicha hisobotda foydalanilgan elektr energiya (aktiv va reaktiv) to'liq hajmidan tashqari tig'iz, yarim tig'iz va tungi paytlarda foydalanilgan elektr energiya hajmlari aloxida ham ko'rsatilishi shart.

Elektr energiyasini hisobga olish va nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimi (EHNAT) joriy etilgan iste'molchilarda hisobga olish asboblariidagi ko'rsatkichlar avtomatlashtirilgan tizimning texnik parametrlariga muvofiq, biroq bir oyda kamida bir marta yoki iste'molchining buyurtmasi bo'yicha yozib olinadi.

3.5. Elektr energiyasi uchun amaldagi tariflar o'zgargan taqdirda, hududiy elektr tarmoqlari korxonasi ularning kuchga kirishidan kamida 15 kun oldin qarorni ommaviy axborot vositalarida e'lon qiladi.

Bunda elektr energiyasi uchun tariflar o'zgargan sanadan qat'iy nazar, elektr ta'minoti shartnomasi o'z kuchida qoladi va iste'molchi foydalanilgan elektr energiyasi uchun yangi tarif kuchga kirgan kundan boshlab xaq to'lashga majburdir.

Tarif o'zgargan taqdirda, iste'molchilar elektr energiyasi (shu jumladan aktiv va reaktiv energiya)ning avans tariqasida to'langan xajmi uchun to'lov kunidan boshlab keyingi bir oydan ortiq bo'lmagan muddatda qo'shimcha to'lov to'lashdan ozod etiladi.

Arifmetik xatoliklar, ko'rsatkichlarda noaniqliklar kuzatilganda, tariflarni noto'g'ri qo'llash tufayli paydo bo'ladigan kam va ortiqcha to'lovlar tegishli tarif bo'yicha kVt*soatlarda qayta hisoblab chiqiladi va "Ta'minotchi korxonasi" tomonidan da'vo muddati doirasida ko'rsatkichlardagi tafovut yoki qo'shimchalar bilan birgalikda hisobga olinadi.

3.6. "Iste'molchi"ga elektr energiyasi yetkazib berish 100 foiz oldindan haq to'lash asosida amalga oshiriladi. Ya'ni, iste'molchi oylik elektr energiya iste'moli bo'yicha hisobotni oyning 01 sanasidan 05 sanasigacha elektron yoki yozma shaklda topshiradi, so'ngra oyning 10-sanasigacha hisobot oyi va kelgusi oy uchun shartnomada belgilangan 100 foizlik miqdor uchun oldindan haq to'laydi. Oylik iste'mol va oldindan to'lovni to'liq to'lamagan iste'molchilar, oyning 11-sanasidan boshlab ogohlantirishsiz elektr manbaidan uziladi.

Bunda, hisob-kitobni 50 foiz oldindan haq to'lash asosida amalga oshirish xohishini bildirgan iste'molchilar hisob-kitob amalga oshiriladigan davrni ko'rsatib hisob-kitob davri boshlanishidan kamida 5 kun oldin bildirgi tartibida Ta'minotchi korxonaga murojaat qilganlari taqdirda elektr energiyasi iste'molchilarga 50 foiz oldindan haq to'lash asosida yetkazib berilishiga yo'l qo'yiladi. Oldindan haq to'lanmagan hamda 50 foiz oldindan haq to'layotgan iste'molchilar tomonidan oyning

oxirigacha yakuniy hisob-kitob amalga oshirilmagan hollarda mazkur iste'molchilarga nisbatan elektr tarmoqlaridan to'liq uzishgacha bo'lgan choralar ko'riladi.

Muntazam ravishda (1oydan ortiq vaqt davomida) to'lovlarni to'lamasdan kelayotgan iste'molchilar hech qanday ogohlantirishsiz tarmoqdan ajratiladi (maxsus tartibda elektr energiya yetqazib beriladigan iste'molchilar bundan mustasno).

3.7. "Ta'minotchi korxonalar" "Iste'molchi"ning energiya sarfi to'g'risidagi hisoboti asosida belgilangan tartibda hisob-kitobni amalga oshiradi va besh kun ichida to'lov amalga oshirish uchun hisob-faktura va to'lov hisob-varag'ini taqdim etadi. To'lov to'g'risida iste'molchini xabardor qilish ogohlantirish hisoblanadi.

"Iste'molchi" turli tarif guruhlariga tegishli bo'lgan bir nechta obyektga ega bo'lsa, har bir tarif guruhi uchun tarif ko'rsatilgan holda umumiy hisob-faktura taqdim etadiladi.

"Ta'minotchi korxonalar" tomonidan maxsus dasturiy mahsulot orqali hisob-faktura va to'lov hisob-varag'ini shakllantiriladi hamda iste'molchi to'g'risidagi ma'lumotlar ko'rsatilgan holda elektron raqamli imzo bilan tasdiqlanib, operator orqali rouming operatoriga yuboriladi. Agar maxsus dasturiy mahsulot orqali yetkazish imkoniyat mavjud bo'lmasa hisob-faktura va to'lov hisob-varag'i yozma shaklda beraladi.

(Asos: O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 25.06.2019 yildagi 522-sonli "O'zaro hisob-kitoblar tizimida elektron shakldagi hisobvaraqa-fakturalardan foydalanishni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori)

3.8. Hisobga olish pribori ushbu shartnomaga 3-ilovaga muvofiq, elektr tarmoqlarining mansublik balansi bo'yicha farqlash dalolatnomasi va tomonlarning ekspluatatsiya javobgarligi asosida aniqlanadigan elektr tarmog'ining mansublik balansi chegarasida o'rnatilmaganda, chegaradan hisobga olish pribori o'rnatilgan joygacha bo'lgan uchastkada energiyaning texnologik sarflanish hajmi "Iste'molchi" bilan birgalikda hisoblash yo'li orqali aniqlanadi yoki taraflar kelishuvi asosida ushbu shartnomaga 4-ilovaga muvofiq dalolatnomada ko'rsatiladi va elektr tarmog'ining balans bo'yicha mansubligiga qarab hududiy elektr tarmoqlari korxonasining va iste'molchining hisobiga o'tkaziladi. Xususiy uy-joy mulkdorlari shirkatlari va kommunal-ekspluatatsiya tashkilotlarining ko'p qavatli uyning ichki tarmoqdagi yo'qotishlari bundan mustasno.

Bunda, 750 kVA va undan yuqori quvvatga ulangan, tabaqalashtirilgan tarifda to'lovlarni amalga oshiradigan "Iste'molchi" uchun energiyaning texnologik sarflanish hajmi sutkaning tig'iz, yarim tig'iz va tungi paytlari uchun alohida aniqlanib, mutanosib ravishda jami olingan elektr hajmining tegishli paytlariga to'lov haqini yozish uchun qo'shib boriladi. (6-,7-ilovalarni reaktiv quvvatga ega va texnologik bronli iste'molchilar to'ldiradi).

3.9. Elektr energiyasi yagona elektr energetika tizimidan tranzit bo'yicha iste'molchining elektr tarmog'i orqali hududiy elektr tarmoqlari korxonasining elektr tarmog'iga uzatilganda, iste'molchi tarmoqlaridagi elektr energiyasi texnologik sarfining bir qismi, iste'molchining elektr tarmog'iga kelib tushgan elektr energiyasining umumiy miqdoriga nisbatan hududiy elektr tarmoqlari korxonasining elektr tarmog'iga iste'molchi tomonidan uzatilgan elektr energiyasi miqdoriga mutanosib ravishda, yagona elektr energetika tizimining elektr tarmoqlaridagi texnologik sarflarga o'tkaziladi.

3.10. Elektr energiyasi sarfi to'g'risidagi hisobot iste'molchi tomonidan taqdim etilmagan taqdirda, hududiy elektr tarmoqlari korxonasi tomonidan elektr energiyasi (shu jumladan aktiv va reaktiv energiya) iste'molining shartnomaviy miqdori bo'yicha yoki o'tgan hisob-kitob davr uchun elektr energiyasi iste'molining o'rtacha sutkalik amaldagi miqdori to'g'risidagi ma'lumotlar asosida hisob-kitob qilinadi.

Bunda hisobga olish priborlari ko'rsatkichlari nazorat tartibida Ta'minotchi korxonalar

tomonidan yozib olingandan keyin amalda iste'mol qilingan elektr energiyasi uchun qayta hisob-kitob qilinadi. Qayta hisob-kitob iste'molchi yoki uning vakili ishtirokida yoxud uning ishtirokisiz belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

3.11. Zaruriyat bo'lganda ta'minotchi korxonalar iste'molchilar bilan birgalikda iste'mol qilingan elektr energiyasining amaldagi miqdorini aniqlash uchun ulardagi elektr energiyasini xisobga olish priborlari ko'rsatkichlarini har oyda yozib olishi va elektr energiyasini xisobga olish priborlarini ulash sxemasini tekshirib ko'rishi kerak. "Iste'molchi" tomonidan elektr energiyasi sarfi to'g'risida "Ta'minotchi korxonalar"ga belgilangan shakl bo'yicha o'z qo'li bilan, faksimil elektron yoki pochta aloqasi orqali taqdim etilgan xisobot yuridik shaxslar xamda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi jismoniy shaxslar uchun iste'mol qilingan elektr energiyasining amaldagi xajmini aniqlash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Energiya ta'minot korxonasi xodimlari har oyda hisoblagich ulanish sxemalarini tekshirishga majbur emas.

Elektr energiyasini hisobga olish va nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimi (EHNAT) ning joriy etilishi munosabati bilan iste'molchilarning xisobga olish priborlaridagi ko'rsatkichlar avtomatlashtirilgan tizimning texnik parametrlariga muvofiq, biroq bir oyda kamida bir marta yoki iste'molchining buyurtmasi bo'yicha yozib olinadi.

"Ta'minotchi korxonalar" "Iste'molchi"ning shaxsiy xisob-raqam va xisobga olish priborlarining xolati xaqida batafsil ma'lumotlar doimiy asosda shakllantirilishi va idoralararo elektron xamkorlik qilish tizimiga real vaqt rejimida yuborilishini ta'minlaydi.

3.12. Shartnomada hisob-kitob davri uchun ko'rsatilgan energiya miqdordan 5 foizdan ortiq miqdorda energiya iste'mol qilganda, "Iste'molchi"dan shartnomada ko'rsatilgan miqdordan ortiq iste'mol qilingan elektr energiyasi ja'mi hajmi uchun belgilangan tarifning 1,15 baravari miqdorida to'lov undiriladi.

"Iste'molchi"ning elektr energiyasi haqini to'lash, reaktiv energiya kompensasiyasi uchun tarifga ustamalar, shuningdek, noqonuniy foydalanilgan elektr energiyasi qayta hisob-kitobi va penya bo'yicha qarzi bo'lgan taqdirda, uning avans to'lovi hisobiga o'tkazilgan mablag'lari qarzni qoplashga yo'naltiriladi va avans to'lovi (oldindan haq to'lash) sifatida hisobga olinmaydi.

"Iste'molchi" shartnomada ko'rsatilgan elektr energiyasi xajmini to'liq iste'mol qilmagan taqdirda, avans tariqasida to'langan mablag'lar qaytarib berilmaydi va elektr energiya uchun keyingi hisob-kitoblarda hisobga olinadi.

Hisob-kitob oyidan keyingi kalendar oy tugagach qarzдорlik to'lov muddati o'tgan deb hisoblanadi va to'lov muddati o'tgan har bir kun uchun "Iste'molchi"ga to'lov muddati o'tgan summaning 0,1 foizi miqdorida, elektr energiyasi maxsus tartibda yetkazib beriladigan korxonalar uchun esa 0,2 foiz miqdorida penya hisoblab yoziladi. Bunda penyaning umumiy miqdori, muddati o'tgan to'lovning 50 foizidan oshmasligi lozim.

3.13. "Iste'molchi" va "Ta'minotchi korxonalar" har oyda hisob-kitob davri tamom bo'lgandan keyin besh kun mobaynida o'zaro hisob-kitoblarning taqqoslash dalolatnomasini tuzadi.

3.14. "Iste'molchi"ni quyidagi hollarda elektr tarmoqlaridan uziladi:

hisob-kitoblar o'z vaqtida amalga oshirilmaganligi oqibatida foydalanilgan elektr energiyasi uchun qarzдорlik mavjud bo'lganda;

Ta'minotchi korxonaning qonuniy talabnomalari bajarilmaganda, shu jumladan, uning tegishli vakillariga hisobga olish priborlari ko'rsatkichlarini olishga yo'l qo'yilmaganda;

hisobga olish priborlarini qasddan buzganda, ko'rsatkichlarni o'zgartirish maqsadida ularning ishlashiga tashqaridan aralashish hatti-harakatlar amalga oshirilganda;

elektr energiyasidan noqonuniy foydalanilgani, elektr tarmoqlariga noqonuniy ulanish, talon-taroj qilish yoki Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 12 yanvarlagi 22-sonli Elektr energiyasidan foydalanish Qoidalarini buzishning boshqa holatlari aniqlanganda.

yagona elektr energetika tizimida elektr energiya va quvvatda tanqislik vujudga kelganda, avariyalarga yo'l qo'ymaslik va iste'molchilarning tartibsiz uzib qo'yilishining oldini olish maqsadida hududiy elektr tarmoqlari korxonasi o'chirish vaqtini ko'rsatgan holda, iste'molchilardan reklamalar, illyuminasiyalar, bino va inshootlarni yoritgichlarini, elektr isitish va issiq suv bilan ta'minlash qurilmalarini o'chirib qo'yishni talabi bajarilmaganda;

Sud organlarining qonuniy kuchga kirgan qarorlariga asosan.

Iste'molchilar va subiste'molchilar (ijarachilar), tadbirkorlik subyektlari yoxud fuqarolar o'rtasida turli xil nizoli (kelishmovchilik) holatlarda, faqatgina sudning qonuniy kuchga kirgan qarorlarida tarmoqdan ajratish(ulash) belgilangan bo'lsa Ta'minotchi korxonaga elektr tarmoqdan ajratish yoki qayta ulashni amalga oshiradi.

3.15. Hisobga olinmagan energiya uchun amalga oshirilgan qayta hisob-kitob, "Iste'molchi"ni qonun hujjatlarida belgilangan tartibda Elektr energiyasidan foydalanish Qoidalarini buzganlik uchun javobgarlikdan ozod etmaydi.

3.16. Ta'minotchi korxonaga yetkazib berilgan elektr energiya uchun qarzdor bo'lgan Iste'molchiga qarzni besh kun ichida to'lanishi haqida xabardor qilishni ta'minlaydi.

Ta'minotchi korxonaga Iste'molchini xabardor qilingan vaqtdan boshlab besh kun muddat o'tgandan so'ng, Iste'molchini debitor qarzdorlik uchun tarmoqdan uzib qo'yish va ularni qaytadan ulashni qonun hujjatlarida belgilangan tartibda amalga oshiradi.

Qayta ulanishda Iste'molchidan to'lov kuni amalga bo'lgan bazaviy hisoblash miqdorining o'n baravari miqdorida xaq undiriladi. Bunda, elektr energiyasini hisobga olish va nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimlari (EHNAT)ga ulangan ya'ni, hisobga olish pribori avtomatik tarzda BILING dasturi tomonidan o'chirilgan iste'molchilarni tarmoqlariga qayta ulanishi uchun haq undirilmaydi.

3.17. "Iste'molchi" elektr tarmoqlarining texnik holatini ta'minlash bo'yicha ekspluatatsiya xarajatlari uchun subiste'molchilar, iste'molchi bilan subiste'molchi o'rtasida tuzilgan aloxida shartnoma bo'yicha elektr energiyasining umumiy xajmidan olinadigan ulushga mutanosib ravishda xaq to'laydi.

Ekspluatatsiya xarajatlarini subiste'molchiga beriladigan elektr energiyasi tarifiga qo'shishga ruxsat etilmaydi.

3.18. "Iste'molchi" tomonidan iste'mol qilingan elektr energiyasi uchun to'lov tariflari quyidagi hollarda aholi uchun belgilangan tariflarga tenglashtiriladi:

O'zbekiston Respublikasining 2012 yil 26 apreldagi "Oilaviy tadbirkorlik to'g'risida" gi O'RBQ 327-son Qonunning 28-moddasiga asosan Oilaviy korxonaga turar joydan bir vaqtning o'zida unda istiqomat qilgan holda tovarlar ishlab chiqarish (ishlar bajarish, xizmatlar ko'rsatish) uchun foydalangan taqdirda elektr energiyasi haqini to'lash aholi uchun belgilangan tariflar bo'yicha va shartlar asosida;

Vazirlar Mahkamasining 2003 yil 10 sentyabrdagi 525-f-sonli Farmoyishiga asosan O'zbekiston Respublikasi hududidagi diniy tashkilotlari 2003 yilning 1 sentyabridan boshlab ularga ko'rsatiladigan kommunal xizmatlar elektr energiyasiga to'lovlarni aholi uchun belgilangan tariflar bo'yicha to'laydilar.

Xususiy uy-joy mulkdorlari shirkatlari va kommunal-ekspluatatsiya tashkilotlari, elektr energiyasidan aholiga elektr energiyasi yetkazib berish maqsadida foydalanuvchi idoraviy va munisipial uy-joy fondi, yuridik shaxslar yotoqxonalarini, diniy tashkilotlari, shuningdek, elektr

energiyasidan aholi ehtiyojlari uchun foydalanadigan lokal qozonxonalarga maishiy iste'molchilarga belgilangan tarif qo'llaniladi.

3.19. Elektr energiyasini hisobga olish asboblari va elektr energiyasini hisobga olish asboblari bilan birgalikda foydalaniladigan o'lchov transformatorlarini boshqa joyga o'rnatish va almashtirish ta'minotchi korxonalar bilan kelishilgan holda amalga oshiriladi.

Iste'molchining aybi bilan elektr energiyasini hisobga olish priboriga zarar yetkazilgan (plombasi buzilsa, oynasi sinasa va boshqalar), elektr energiyasini hisobga olish priborini ulash sxemasi o'zgartirilgan, hisobga olish asbobining xotira bloki va uni dasturlashdan foydalanish tugmasiga (bo'lmasiga) tashqaridan ta'sir ko'rsatilgan, elektr energiyasini hisobga olish priboridan tashqari elektr qabul qilgichlarni ulash yoki energiya boshqa usulda o'g'irlangan hollarda, Ta'minotchi korxonaning vakolatli vakili belgilangan shakl bo'yicha qoidani buzish dalolatnomasini tuzadi. Ushbu dalolatnoma asosida Ta'minotchi korxonalar Iste'molchini elektr tarmog'idan uzib qo'yadi.

Hisobga olinmagan elektr energiyasi miqdorining qiymati Ta'minotchi korxonalar tomonidan ushbu Shartnomada ko'rsatilgan iste'molchining ish soatlari soni hisobga olingan holda elektr qabul qilgichlarning ulangan quvvati bo'yicha quyidagi holatlarda amalga oshiriladi:

elektr energiyasini hisobga olish pribori, o'lchov transformatorlarini ulash sxemalari o'zgartirilganda, hisobga olish asbobining xotira bloki va uni dasturlashdan foydalanish tugmasiga (bo'lmasiga) tashqaridan ta'sir ko'rsatilganda va hisobga olishni nazorat qilish asboblaridan tashqari elektr qabul qilgichlar ko'z bilan aniqlab bo'lmaydigan (aniqlash murakkab bo'lgan) yashirin yo'l bilan (yashirin elektr simlari, pereklyuchatellar montaj qilinishi va shu kabilar) ulanganda – elektr energiyani hisobga olishning nazorat asboblari oxirgi almashtirilgan yoki ulanish sxemalari tekshirilgan kundan boshlab, biroq da'vo muddatidan ortiq bo'lmagan muddatda;

elektr energiyasini hisobga olish priboriga iste'molchining aybi bilan zarar yetkazilganda (plombasi buzilishiga yo'l qo'yilgan, oynasi singan holatlar) yoki elektr energiyasi aylanib chiqishda ko'z bilan aniqlash mumkin bo'lgan boshqa usulda o'g'irlangan taqdirda – oxirgi marta aylanib chiqilgan kundan yoki elektron ko'rsatkichlar olingan kun boshlab, biroq da'vo muddatidan ortiq bo'lmagan muddatda amalga oshiriladi.

Hisobga olinmagan elektr energiyasi miqdori qiymatini hisob-kitob qilishda qoida buzish aniqlanishidan oldingi davr uchun amaldagi to'lovlar hisobga olingan holda, qayta hisob-kitob amalga oshirilayotgan vaqtdagi tarif qo'llaniladi. Bunda I, tarif guruhidagi Iste'molchilar uchun o'g'irlik holatlarida hisobga olinmagan elektr energiyasi miqdorining qiymati yagona elektr energetikasi tizimining maksimal yuklanish soatlarida amal qiladigan tarif bo'yicha hisob-kitob qilinadi.

To'lov hujjatida xatolar yoki hisobga olish asboblari ko'rsatkichida noaniqliklar aniqlangan taqdirda (xatolik bilan ishlash holatlari yoki hisoblagich inson omili ta'sirsiz nosoz ishlash holatlarida) haqiqiy elektr energiya xajmi hisob-kitob qilinadi.

Elektr energiyasini hisobga olish Iste'molchining aybisiz vaqtinchalik buzilganda yetkazib berilgan elektr energiyasi uchun hisob-kitob Ta'minotchi korxonaning qarori bo'yicha, hisobga olish buzilishiga qadar bo'lgan oldingi hisob-kitob davridagi yoki hisobga olish tiklangandan keyingi davrdagi o'rtacha sutkalik sarf bo'yicha amalga oshiriladi.

Elektr energiyaning o'rtacha sutkalik sarfi bo'yicha hisob-kitob qilish davri bir oydan oshmasligi kerak va shu vaqt ichida hisobga olish tiklanishi zarur.

Agar, elektr energiyani hisobga olish priborini obyektiv sabablarga ko'ra, ko'rsatilgan muddatda (o'lchash transformatorining, hisobga olish priborining yo'qligi, o'tib bo'lmaydigan yo'llar va shu kabilar tufayli) tiklash imkoniyati bo'lmasa, iste'molchiga yetkazib berilgan elektr energiyasi uchun hisob-kitob qilish tartibi va hisobga olishni tiklash muddati iste'molchi va hududiy elektr tarmoqlari korxonasining o'zaro kelishuvi bilan belgilanadi.

Elektr energiyasidan foydalanishda Iste'molchi tomonidan yo'l qo'yilgan qoidabuzilishlar Ta'minotchi korxonalar vakili va Iste'molchi tomonidan imzolangan ikki nusxadagi belgilangan shakl bo'yicha dalolatnoma bilan rasmiylashtiriladi, uning bir nusxasi Iste'molchiga beriladi va

Ta'minotchi korxonadan ushbu Qoidalarni buzgan Iste'molchi elektr qurilmalari tarmoqdan uzib qo'yiladi.

Iste'molchi dalolatnomani imzolashni rad etgan taqdirda, qoida buzish dalolatnomasida iste'molchini tanishtirganlik to'g'risida belgi qo'yiladi.

3.20 Subiste'molchilar bilan shartnomalar to'g'ridan-to'g'ri rasmiylashtirilgan hollarda, iste'molchi va subiste'molchi o'rtasida ekspluatasion xarajatlar yoki boshqa sabablarga ko'ra o'zaro kelishmovchiliklar sodir bo'lganda, asosiy iste'molchi tomonidan subistemolchini elektr tarmoqdan ajratilgan holatlari uchun energiya ta'minot korxonasi javobgar hisoblanmaydi.

3.21 Subiste'molchilar bilan shartnomalar to'g'ridan-to'g'ri tuman ETK tomonidan rasmiylashtirilgan holatlarida, iste'molchi va subiste'molchi elektr tarmog'ida sodir bo'lgan baxtsiz hodisalar (yong'in, avariya holatlari, inson o'limi bilan bog'liq hodisalar va hokazolar) uchun energiya ta'minot korxonasi javobgar hisoblanmaydi.

IV. TOMONLARNING HUQUQ VA MAJBURIYATLARI

4.1. Iste'molchi quyidagi huquqlarga ega:

"Iste'molchi"ning elektr qurilmalarini "Ta'minotchi korxonadan" elektr tarmoqlariga texnik shartlarga muvofiq o'rnatilgan tartibda ulash;

sifat ko'rsatkichlari davlat standartlariga muvofiq o'rnatilgan tartibda elektr energiyasini olish;

elektr energiyasi yetkazib berishning to'xtalishi yoki to'xtatib qo'yilishi sabablari to'g'risida belgilangan tartibda axborot olish;

"Ta'minotchi korxonadan"ga iste'mol qiladigan elektr energiyasi hajmlarining o'zgartirilishi to'g'risida belgilangan tartibda takliflar kiritish. Bunda elektr energiyasining shartnomadagi hajmini o'zgartirish bo'yicha taklif mo'ljallanayotgan o'zgartirishdan 10 kun oldindan (joriy oy tugaguncha) berilishi kerak

elektr energiyasi to'liq hajmda yetkazib berilmasligi yoki sifat ko'rsatkichlari davlat standartlariga muvofiq bo'lmagan elektr energiyasi yetkazib berilishi oqibatida hududiy elektr tarmoqlari korxonasi yoki elektr ta'minoti korxonasi (aybdor tashkilot) tomonidan yetkazilgan zararlarni belgilangan tartibda qoplash;

Shartnomani qonun hujjatlariga muvofiq bir tomonlama tartibda bekor qilish;

Shartnoma bekor qilganda foydalanilmagan elektr energiyasi miqdori uchun to'langan mablag'ni qaytarilishini talab qilish;

Elektr energiyasi sababsiz yetkazib berilishi to'xtatilganda yetkazilgan zararni qoplashni talab qilish;

elektr ta'minoti shartnomasini tuzishda va bajarishda yuzaga kelayotgan nizolarni hal etish uchun sudga, monopoliyaga qarshi davlat organiga yoki bo'ysunuvi bo'yicha yuqori organga (mansabdor shaxsga) murojaat qilish.

"Iste'molchi" qonun hujjatlariga muvofiq boshqa huquqlarga ham ega.

4.2. "Iste'molchi" quyidagilarga majbur:

hududiy elektr tarmoqlari korxonasi tomonidan belgilangan elektr energiyasini iste'mol qilish rejimiga rioya etish;

foydalanilgan elektr energiyasi (quvvati) uchun o'z vaqtida haq to'lash;

ishlatilayotgan elektr qurilmalari, asboblarning va asbob-uskunalarning zarur texnik holatini va iste'molchilarning elektr qurilmalarini ekspluatasiya qilishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya

qilinishini ta'minlash, hududiy elektr tarmoqlari korxonasiga yoki elektr ta'minoti korxonasiga elektr asbob-uskunalarining nosozligi to'g'risida xabar qilish;

elektr energiyasidan oqilona foydalanish chora-tadbirlarini amalga oshirish;

“O'zenergoinspeksiyasining”ning yozma ko'rsatmalarini o'z vaqtida bajarish;

Elektr qurilmalarining tuzilishi qoidalari talablariga rioya etish;

o'rnatilgan tartibda hududiy elektr tarmoqlari korxonasi vakiliga elektr energiyasini hisobga olish asboblarini ko'rishiga imkon berish;

yil mobaynida yangidan ishga tushiriladigan elektr qurilmalaridan foydalanish boshlanishidan kamida bir oy oldin elektr energiyasining zarur miqdori uchun hududiy elektr tarmoqlari korxonasiga buyurtmanoma berish;

kelgusi yil uchun elektr energiyasiga bo'lgan ehtiyojni aniqlashda elektr energiyasini elektr tarmoqlaridan uzatishda, ishlab chiqariladigan maxsulotning (ishlar turlarining) texnologik jarayoni ishlab chiqarish ehtiyojlariga, ishlab chiqarish binolari va ma'muriy binolarni yoritish, isitish, shamollatish uchun elektr energiya sarfini, shuningdek, ushbu elektr tarmoqlariga ulangan subiste'molchilarning ehtiyojini hisobga olish.

Iste'molchi tomonidan hisobga olish priborni EHNAT tizimida muqobil (soz holda) ishlashiga to'sqinlik qilishi amaldagi Qonun va boshqa me'yoriy huquqiy xujjatlarga asosan javobgar bo'lishiga sabab bo'ladi.

Shuningdek, ulangan quvvati 5 MVt va undan ortiq bo'lgan “Iste'molchi” “Ta'minotchi korxonasi”ning talabiga ko'ra quyidagilarni hisobga olishi va bu haqida xabar berishi shart:

iste'mol qilayotgan quvvatning har sutkalik, har oylik sarfi va amaldagi miqdori;

yagona elektr energetika tizimining eng ko'p va eng kam yuklamali davrlarida reaktiv energiya va quvvatning har sutkalik sarfi;

yagona elektr energetika tizimining eng ko'p yuklamasining o'tish davrida aktiv energiya (quvvat)ning har 30 daqiqadagi sarfi.

Ulangan quvvati 250 kVA va undan ortiq bo'lgan iste'molchilar yuqorida ko'rsatilgan majburiyatlar bilan birgalikda quyidagilarga majbur:

mahsulot birligini ishlab chiqarish (ishlarni amalga oshirish) uchun elektr energiyasi sarfining texnik va iqtisodiy jihatdan asoslangan ilg'or normalarini ishlab chiqish - umumiy ishlab chiqarish va texnologik; yakka tartibdagi va guruh bo'yicha; yillik, choraklik va oylik - ularni ishlab chiqarishni tashkil etish texnologiyasi takomillashtirilishi (o'zgartirilishi) va yangi texnika joriy etilishiga qarab qayta ko'rib chiqish;

korxonasi bo'yicha, shu jumladan ko'p energiya sarflaydigan uskunalar, sexlar va iste'molchilar guruhlari bo'yicha elektr energiyasi balanslarini tuzish hamda ular asosida ishlab chiqarish jarayonlarida elektr energiyasidan foydalanish samaradorligini tahlil qilish, elektr energiyasining samarasiz sarflanishi va isrof bo'lishini aniqlash, ularni kamaytirish va bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish;

kelgusi davr uchun elektr energiyasiga bo'lgan ehtiyojni va elektr tarmoqlarining energiya o'tkazish qobiliyatini oshirish, elektr ta'minoti sxemalarini takomillashtirish zaruriyatini aniqlash maqsadida (mahsulot ishlab chiqarishning, bajariladigan ish turlarining mo'ljallanayotgan prognoz hajmlaridan va elektr energiyasi sarfi me'yorlaridan kelib chiqib, ularni kamaytirish va elektr energiyasini tejashni hisobga olgan holda) elektr energiyasining bir yil va kelgusi davr uchun balanslarini tuzish;

mahsulot (ishlar) birligiga elektr energiyasi sarfining tasdiqlangan me'yorlariga rioya qilish va ularni kamaytirish bo'yicha belgilangan tadbirlarning bajarilishini ta'minlash;